

Соціальні дослідження у цифрову добу: новітні підходи

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	Другий (магістерський)
Галузь знань	С - соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
Спеціальність	С5 Соціологія
Освітня програма	Аналітика соціальних даних
Статус дисципліни	Нормативна
Форма навчання	Очна (денна)
Рік підготовки, семестр	1 курс, 1 семестр
Обсяг дисципліни	5,0 кред. ЄКТС/150 годин: лекції – 30 год., семінарські заняття – 30 год., СРС – 90 год.
Семестровий контроль/ контрольні заходи	Екзамен / МКР / РГР
Розклад занять	https://schedule.kpi.ua/
Мова викладання	Українська
Інформація про керівника курсу / викладачів	Лектор і практичні: доцент, кандидат філософських наук, доцент, Піголенко Ігор Вікторович, e-mail: pigolenko@gmail.com
Розміщення курсу	Посилання на дистанційний ресурс Moodle: https://do.ipk.kpi.ua/course/view.php?id=6890

Програма навчальної дисципліни

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчання та результати навчання

Мета навчальної дисципліни – засвоєння методології та основних методів проведення соціологічного дослідження в цифрову добу. Оволодіння теоретичними знаннями та практичними навичками в сфері методології та основних методів проведення соціологічного дослідження. Формування розуміння теоретичних принципів основних методів збору соціологічної інформації та практичних навичок створення програми соціологічного дослідження.

Предметом вивчення дисципліни є основні поняття, методологічні основи емпіричного соціологічного дослідження від обґрунтування концепції дослідження до аргументації надійності його результатів

Під час вивчення цієї навчальної дисципліни студенти зможуть познайомитися із методологічним та методичним аспектами підготовки програми соціологічного дослідження, буде розглянуто теоретико-методологічні основи вибіркового методу опитування, який має на меті дати студентам знання щодо методів збирання інформації у кількісних та якісних соціологічних дослідженнях, етапів програмування й реалізації емпіричних соціологічних досліджень, а також технік, що забезпечують надійність первинної соціологічної інформації. Поєднання теоретичного

та емпіричного соціологічного знання дозволяє створити системне бачення закономірностей та тенденцій соціальних процесів, прогнозувати розвиток на майбутнє.

Міждисциплінарні зв'язки: знання отримані студентами в межах курсу «Соціальні дослідження у цифрову добу: новітні підходи» можуть бути використовуватися ними не лише в вивчені спеціалізованих дисциплін, а й в практичній діяльності.

Компетентності, які набуваються під час вивчення дисципліни:

Загальні компетентності:

- здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу (ЗК 01);

Фахові компетентності:

- здатність виявляти, діагностувати та інтерпретувати соціальні проблеми українського суспільства та світової спільноти (ФК 02);
- здатність проектувати і виконувати соціологічні дослідження, розробляти й обґрунтовувати їхню методологію (ФК 03);
- здатність збирати та аналізувати емпіричні дані з використанням сучасних методів соціологічних досліджень (ФК 04).
- здатність дотримуватися у своїй діяльності норм професійної етики соціолога та керуватися загальнолюдськими цінностями (ФК 06).

Програмні результати навчання:

- здійснювати діагностику та інтерпретацію соціальних проблем українського суспільства та світової спільноти, причини їхнього виникнення та наслідки (ПР 02);
- застосовувати наукові знання, соціологічні та статистичні методи, цифрові технології, спеціалізоване програмне забезпечення для розв'язування складних задач соціології та суміжних галузей знань (ПР 04);
- вирішувати етичні дилеми відповідно до норм професійної етики соціолога та загальнолюдських цінностей (ПР 07);
- планувати і виконувати наукові дослідження у сфері соціології, аналізувати результати, обґрунтовувати висновки (ПР 09).
- узагальнювати результати власних наукових досліджень та презентувати їх у наукових доповідях, публікаціях (ПР 11);
- застосовувати сучасні новітні методи соціологічних досліджень в умовах цифровізації суспільних відносин (ПР 13).

2. Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Пререквізити. Для успішного вивчення дисципліни «Соціальні дослідження у цифрову добу: новітні підходи» здобувачам освіти необхідно мати знання та навички з використання Excel, крім того, бажано також мати базові навички роботи зі спеціалізованим програмним забезпеченням з обробки та аналізу кількісної соціальної інформації (напр., OCA, PSPP, R).

Паралельно опановується «Соціальні дослідження у цифрову добу: новітні підходи» з наступними освітніми компонентами: «Аналітична соціологія та соціальна поведінка: сучасні підходи», «Комп'ютерний аналіз соціальної інформації та візуалізація даних».

Постреквізити. Після завершення курсу «Соціальні дослідження у цифрову добу: новітні підходи» здобувачі освіти зможуть продовжити навчання або виконувати дослідницькі завдання в межах освітнього компонента «Виконання магістерської дисертації».

Ці дисципліни формують логічну послідовність навчання, що сприяє розвитку аналітичних та дослідницьких компетентностей здобувачів освіти.

3. Зміст навчальної дисципліни

Тема 1. Суспільство знань: технології та знання

Лекція 2. Соціальні мережі та big data: як ІІІ змінює цифрову соціологію

Тема 3. Соціологічні дослідження в цифрову добу: кількісна методологія
Тема 4. Соціологічні дослідження в цифрову добу: якісна методологія
Тема 5. Програма соціологічного дослідження, як науковий документ.
Тема 6. Програма соціологічного дослідження: теоретико-методологічний розділ.
Тема 7. Програма соціологічного дослідження: процедурно-методологічний розділ
Тема 8. Використання штучного інтелекту при підготовці соціальних програм та проєктів
Тема 9. Інструментарій соціологічного дослідження
Тема 10. Вимірювання в соціальних дослідженнях
Тема 11. Вибірковий метод у соціологічних дослідженнях медіа
Тема 12. Соціологічні дослідження корупції: індекси та індикатори
Тема 13. Аналіз соціальних даних: основи OSINT
Тема 14. Аналітика тексту та NLP для аналізу дискурсу, тематики та позиціонування.

4. Навчальні матеріали та ресурси

Для успішного вивчення дисципліни достатньо опрацьовувати навчальний матеріал, який викладається на лекціях, а також ознайомитись з літературою.

4.1. Базова література

1. Дизайн дослідження: підходи на основі якісних, кількісних і змішаних методів / Перекл. Ігор Кобель, Тарас Кобель. Львів: Видавництво Українського католицького університету, 2022. 284 с.
2. Комплексні вимірювальні інструменти в соціологічних дослідженнях: розроблення, адаптація, обґрунтування достовірності [Є. Головаха, С. Дембіцький, Н. Паніна та ін.]; за наук. ред. Є. Головахи та С. Дембіцького. Київ. Інститут соціології НАН України. 2022. 405 с.
3. Лупан І. В. Вибіркові обстеження у психології, соціології та педагогіці : навчальний посібник. Кропивницький : В.Ф. Лисенко, 2019. 191 с.
4. Сидоров М. В. Математика для соціологів : навчальний посібник. Київ : Каравела, 2019. 420 с.
5. Туленков М. В. Теорія систем і системний аналіз у соціології : підручник. Київ : Каравела, 2020. 595с.

4.2. Додаткова література:

1. Бірюкова, М. В. Мобільні месенджери як технології сучасної self-взаємодії у фокусі цифрової соціології / М. В. Бірюкова // Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право : збірник наукових праць. 2019. № 4 (44). С. 8–12.
2. Богдан О. Що варто знати про соціологію та соціальні дослідження? : посібник-довідник для громадських активістів та всіх зацікавлених. Київ : Дух і Літера, 2015. 376 с.
3. Гаврилюк, О. П. (2023). Аналіз рейтингів соціальних мереж у світі та Україні. Молодий вчений. <https://molodyivchenyi.ua/omp/index.php/conference/catalog/download/56/895/1869-1>
4. Горбачик А.П. Аналіз даних соціологічних досліджень засобами SPSS: Навч. пос. / А.П.Горбачик, С.А.Сальнікова. – Луцьк: Вежа; Волин. нац. ун-т ім. Лесі Українки, 2008. – 164 с.
5. Дубас, М. О. (2023). Війна, пандемія COVID-19 та методології досліджень онлайн у соціології: дослідницькі виклики і сучасні тренди Постановка проблеми. Актуальні проблеми філософії та соціології, 138-143. http://www.apfs.nuoua.od.ua/archive/40_2023/40_2023.pdf#page=138
6. Кислова О.М., Кузіна І.І. Методи аналізу та комп'ютерної обробки соціологічної інформації. Харків : Вид-во ХНУ імені В.Н.Каразіна, 2020. 165 с. <https://core.ac.uk/download/pdf/420735720.pdf>
7. Кислова, О. М. (2019). Великі дані в контексті дослідження проблем сучасного суспільства. Вісник ХНУ імені ВН Каразіна. Серія «Соціологічні дослідження сучасного суспільства: методологія, теорія, методи, (42), 59-68. https://www.researchgate.net/profile/Olga-Kislova-2/publication/339229081_Veliki_dani_v_konteksti_doslidzenna_problem_sucasnogo_suspilstva/links/5e44f19c92851c7f7f341c82/Veliki-dani-v-konteksti-doslidzenna-problem-sucasnogo-suspilstva.pdf
8. Негрей М., Гнот Т. Аналітика 3 R : навчальний посібник Київ : Ямчинський О.В., 2020. 236 с.

9. Піголенко, І. В. Забезпечення якості польового етапу дослідження при проведенні соціологічних опитувань / Піголенко І. В. // Вісник НТУУ «КПІ». Політологія. Соціологія. Право : збірник наукових праць. 2021. № 2 (50). С. 22-27.
10. Чередніченко О. Ю. Дослідження профілів користувачів соціальних мереж / О. Ю. Чередніченко, В. В. Ткаченко, М. А. Вовк, О. О. Масихнович // Збірник наукових праць Харківського національного університету Повітряних Сил. 2018. № 2. С. 113-119. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/ZKhUPS_2018_2_18
11. Яковлев М. В. & Дубас, М. О., Купка, О. В. (2023). Цифрова соціологія та постінформаційне суспільство: методологічні виклики й дослідницькі перспективи. Габітус, (55), 33-38. <http://habitus.od.ua/journals/2023/55-2023/5.pdf>
12. Au, A. (2018). Sociology and science: The making of a social scientific method. The American Sociologist, 49(1), 98-115. <https://link.springer.com/article/10.1007/s12108-017-9348-y>
13. Edelmann, A., Wolff, T., Montagne, D. & Bail, C.A. (2020). Computational Social Science and Sociology, (46), 61-81. <https://www.annualreviews.org/content/journals/10.1146/annurev-soc-121919-054621>
14. Gallup G.H. The Gallup poll: Public opinion, 1972-1977 / 2 Vols. Wilmington: Scholarly Resources, 1978.
15. Hall, N. A. (2022). Understanding Brexit on Facebook: Developing close-up, qualitative methodologies for social media research. Sociological Research Online, 27(3), 707-723. <https://journals.sagepub.com/doi/full/10.1177/13607804211037356>
16. Luo, J. D., Liu, J., Yang, K., & Fu, X. (2019). Big data research guided by sociological theory: a triadic dialogue among big data analysis, theory, and predictive models. The Journal of Chinese Sociology, 6(1), 11. https://scholar.google.com/scholar?output=instlink&q=info:MCWQUdqkw8cJ:scholar.google.com/&hl=en&as_sdt=0,5&scilfp=13539162575221047244&oi=lle
17. Macanovic, A. (2022). Text mining for social science–The state and the future of computational text analysis in sociology. Social Science Research, 108, 102784. <https://www.sciencedirect.com/science/article/pii/S0049089X22000904>
18. Manago, B. (2023). Preregistration and registered reports in sociology: Strengths, weaknesses, and other considerations. The American Sociologist, 54(1), 193-210. <https://link.springer.com/article/10.1007/s12108-023-09563-6>
19. Menshikova, A., & van Tubergen, F. (2022). What drives anti-immigrant sentiments online? a novel approach using twitter. European Sociological Review, 38(5), 694-706. <https://academic.oup.com/esr/article/38/5/694/6523885>
20. Naresh Malhotra Marketing Research: An Applied Orientation, Georgia Institute of Technology, 2019.
21. Seymour Sudman, Norman Bradburn Asking Questions: A Practical guide to Questionnaire Design, San Francisco, Jossey-Bass Publishers, 1982.
22. Tong, G., & Guo, G. (2022). Meta-analysis in sociological research: Power and heterogeneity. Sociological Methods & Research, 51(2), 566-604. <https://www.ncbi.nlm.nih.gov/pmc/articles/PMC9231456/>

Навчальний контент

5. Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Лекційні заняття

Лекції із застосуванням інформативно-рецептивних методів, евристичних бесід, елементів навчальної дискусії, елементів проблемного викладу матеріалу.

На заняттях використовуються мультимедійне обладнання, комп'ютер. При дистанційному навчанні використовуються сервіси відеоконференцій Zoom та/або Google Meet, освітній вебсервіс Google Classroom на платформі «Сікорський», месенджери для комунікації зі студентами, університетське програмне забезпечення інформаційно-комунікаційної системи «Електронний кампус».

Лекція 1. Суспільство знань: технології та знання.

Суспільство знань як етап розвитку цивілізації, де головним ресурсом є інформація та інтелектуальний капітал. Теорія та соціологія знання: нариси з історії дослідження. Еволюція: від індустріального до суспільства знань. Технології та знання. Виклики та загрози нового суспільства.
Завдання на СРС: Як штучний інтелект змінює цінність людської праці в суспільстві знань?

Література: Осн: 1, 2, 3, 4, 5; дод.: 1, 2, 5, 9, 14

Лекція 2. Соціальні мережі та big data: як ШІ змінює цифрову соціологію

Цифрова доба як сучасний період розвитку людства, який базується на масовому використанні інформаційно-комунікаційних технологій (ІКТ). Розвиток засобів обробки та передачі інформації (доіндустріальний, механічний, електронний, комп'ютерний). Ключові технологічні драйвери цифрової доби. Інтеграція комп'ютерних систем та глобальних мереж. Нові джерела соціальної інформації – соціальні мережі, цифрові сліди користувачів, метадані. Роль ШІ у зборі, обробці та інтерпретації великих масивів даних. Використання ШІ в дослідженнях поведінки у Facebook, Instagram, TikTok тощо. Роль моделей у виявленні трендів, кластерів, інформаційних кампаній. Методологічні й етичні виклики цифрової соціології

Завдання на СРС: Яке місце займає Big Data в сучасному соціальному аналізі? У чому переваги та обмеження «великих даних» у вивченні суспільства? У чому полягає проблема репрезентативності даних із соціальних мереж? Які основні ризики для безпеки людини виникають в умовах глобальної цифровізації?

Література: Осн: 1, 2, 3, 4, 5; дод.: 1, 2, 5, 9, 14

Лекція 3. Соціологічні дослідження в цифрову добу: кількісна методологія.

Класифікація методів збору соціологічної інформації. Критерії класифікації методів соціологічних досліджень. Взаємозв'язок мети дослідження та методів. Кількісні методи в соціології: їх переваги та обмеження. Соціологічні опитування та їх різновиди: поштові опитування, телефонні опитування, індивідуальні та групові опитування; експертні опитування; моніторингові опитування як різновид вивчення громадської думки; експрес-опитування. Контент-аналіз як кількісний метод соціологічного дослідження.

Завдання на СРС: Які методи соціологічних досліджень соціологія запозичила з природничих наук? Назвіть і опишіть їх.

Література: Осн: 1, 2, 3, 4, 5; дод.: 1, 2, 5, 9, 14

Лекція 4. Соціологічні дослідження в цифрову добу: якісна методологія.

Класифікація методів збору соціологічної інформації. Критерії класифікації методів соціологічних досліджень. Взаємозв'язок мети дослідження та методів. Якісні методи в соціології та сфери їх застосування. Метод фокус-груп. Поглиблене (глибинне) інтерв'ю. Соціологічний експеримент. Метод спостереження та його особливості. Тестові методики. Пізнавальні можливості кожного з методів.

Завдання на СРС: Назвіть якісні методи соціологічного дослідження. Коли і в яких випадках використовуються якісні методи соціологічного дослідження?

Література: Осн: 1, 2, 3, 4, 5; дод.: 1, 2, 5, 9, 14

Лекція 5. Програма соціологічного дослідження, як науковий документ.

Етапи та процедури соціологічного дослідження. Програма як організаційна підстава дослідження. Головні типи соціологічного дослідження (теоретично-прикладне та прикладне). Специфіка побудови програми залежно від її типу. Розділи програми. Функції програми соціологічного дослідження.

Завдання на СРС: Які основні типи емпіричного дослідження. У чому полягає їх специфіка? Які методологічні та методичні функції виконують ескіз та програма соціологічного дослідження? Намалюйте у вигляді схеми структуру програми соціологічного дослідження.

Література: Осн: 1, 2, 3, 4, 5; дод.: 2, 9, 14, 22

Лекція 6. Програма соціологічного дослідження: теоретико-методологічний розділ.

Формулювання проблеми – вихідний пункт розробки програми. Теоретичні та прикладні проблеми. Головні вимоги до розгортання проблеми дослідження. Об'єкт та предмет дослідження, їх призначення. Вимоги до об'єкта дослідження. Об'єкт дослідження та одиниці спостереження. Поняття типологізації. Висунення цілей дослідження як орієнтація на його кінцевий результат. Теоретично-прикладні та практичні цілі дослідження. Завдання дослідження. Послідовне висунення програмних завдань залежно від головної мети дослідження. Методичні завдання. Гіпотеза – головний методологічний інструмент соціологічного дослідження. Джерело формулювання гіпотези. Логічна структура гіпотези та принципи її побудови. Типи гіпотез у соціологічному дослідженні. Гіпотеза головна та гіпотези-наслідки. Описові та пояснювальні гіпотези. Обґрунтування та можливість емпіричної перевірки гіпотез. Залежність типу соціологічного дослідження від гіпотези. Загальні вимоги до гіпотези. Виокремлення головних понять дослідження. Інтерпретація понять як процедура їх пояснення, уточнення їх змісту, який складає концептуальну схему дослідження. Види інтерпретації головних понять (теоретична, емпірична, операційна). Сутність інтерпретації, головні процедури. Нормативні вимоги до процедур інтерпретації. Попередній системний аналіз об'єкта дослідження.

Завдання на СРС: Визначити основні характеристики виробничої проблеми.

Література: Осн: 1, 2, 3, 4, 5; дод.: 2, 9, 14, 22

Лекція 7. Програма соціологічного дослідження: процедурно-методичний розділ

Процурно-методичний розділ програми соціологічного дослідження є стратегічним документом, який визначає систему збору, обробки та аналізу первинних емпіричних даних. Обґрунтування вибору конкретних методів збору даних. Обґрунтування вибірки. Визначення етапів роботи, графіків та відповідальних осіб. Схема обробки та аналізу даних. Інструментарій дослідження (методичний інструмент).

Завдання на СРС: Розробка робочого плану дослідження з обраної тематики.

Література: Осн: 1, 2, 3, 4, 5; дод.: 2, 9, 14, 22

Лекція 8. Використання штучного інтелекту при підготовці соціальних програм та проєктів

Ця лекція розглядає, як інструменти ШІ можуть бути застосовані на різних етапах підготовки програми соціологічного дослідження – від постановки проблеми й формулювання гіпотез до добору методів збору та аналізу даних. Аналізуються можливості використання генеративних моделей (наприклад, ChatGPT), автоматичного аналізу літератури, класифікації тем, прогнозування соціальних явищ тощо.

Завдання на СРС: Згенеруйте попередню структуру програми дослідження за допомогою ChatGPT або Elicit.org – оберіть тему, сформулюйте мету, завдання, гіпотези, метод, інструменти.

Література: Осн: 1, 2, 3, 4, 5; дод.: 11, 12, 15, 16

Лекція 9. Інструментарій соціологічного дослідження

Логічна й організаційна структура анкети. Класифікація питань анкети. Загальні та часткові питання. Застосування питань-фільтрів. Питання в формі таблиць. Контактні та буферні питання. Основні функції питання (індикаторна, комунікативна і вимірювальна). Звернення до респондента та інструкція щодо заповнення анкети. Демографічний блок анкети. Види і профілактика помилок, зв'язаних з порушенням логічної структури питання (ефект навіювання, невідповідність інформованості респондента, тенденційні питання, неадекватність позначення адресата). Правило лійки. Вимоги, пропоновані до анкетних питань. Проблеми, що виникають при проведенні опитування (проблема тих, що не відповіли, проблема нещирості респондентів, проблема «неякісності поля», етичні проблеми). Композиція і технічне оформлення анкети. Графічне оформлення. Пілотаж опитувальника.

Завдання на СРС: В чому полягає вимога однозначності запитань анкети? Коротко охарактеризуйте основні помилки формулювань. У чому полягає значення запитань-фільтрів? Назвіть переваги та недоліки відкритих запитань.

Література: Осн: 1, 2, 3, 4, 5; дод.: 2, 5, 14, 21

Лекція 10. Вимірювання в соціальних дослідженнях

Пошук та конструювання еталону вимірювання. Перевірка процедур первинного вимірювання на надійність. Характеристика головних шкал (номінальної, порядкової, інтервальної, відношення). Шкали Гуттмана та Терстоуна. Обмеження квантифікації первинних соціальних характеристик.

Завдання на СРС: Наведіть приклад номінальної шкали. Які математичні перетворення можливі при використанні номінальних шкал? У чому полягає відмінність між поняттями «змінна» та «ознака»?

Література: Осн: 1, 2, 3, 4, 5; дод.: 2, 5, 9, 14

Лекція 11. Вибірковий метод у соціологічних дослідженнях медіа

Поняття вибірки. Вибіркове дослідження поняття генеральної та вибіркової сукупності. Параметри генеральної та вибіркової сукупності. Методи вибірки. Структура вибірки.

Співставлення середніх показників розподілів вибіркової та генеральної сукупності. Співставлення форм розподілу показників. Розрахунок дисперсії, моди, медіани і нормального розподілу. Показники дисперсії у генеральній та вибірковій сукупності. Похибки репрезентативності. Вплив похибок репрезентативності на результати наукового звіту.

Поняття ймовірнісної (випадкової) вибірки. Методи утворення ймовірнісної вибірки. Простий випадковий відбір. Систематичний відбір. Кластерний відбір. Стратифікований відбір.

Поняття не ймовірнісної (невипадкової) вибірки. Різновиди невідповідної вибірки. Квотна вибірка. Метод сніжної кому. Метод основного масиву. Метод стихійного відбору. Види не ймовірнісного відбору. Цільовий відбір. Стихійний відбір.

Обсяг вибірки. Види вибірок: мала, надмала вибірка. Фактори, що впливають на обсяг вибірки. Стратегія попереднього розрахунку. Стратегія послідовного розрахунку. Комбінована стратегія. Довірчий інтервал. Довірча ймовірність. Поняття помилки вибірки. Випадкова та систематична помилки. Способи уникнення помилок вибірки. Поняття контролю та ремонту вибірки. Корекція вибіркової сукупності. Корекція розподілів демографічних характеристик. Зважування висхідних даних. Корекція різко виділених відповідей респондентів. Корекція пропущених відповідей.

Завдання на СРС: Дайте визначення поняттям «генеральна сукупність», «вибіркова сукупність», «репрезентативність». Яким чином співвідносяться поняття «надійність» та «валідність»? Що в першу чергу має враховувати автор проекту вибірки, визначаючи мінімальний обсяг вибіркової сукупності?

Література: Осн: 1, 2, 3, 4, 5; дод.: 1, 2, 5, 16

Лекція 12. Соціологічні дослідження корупції: індекси та індикатори

Розглянути різні підходи до визначення поняття «корупція». Діагностування корупції. Розуміння наслідків корупції. Конвенція ООН проти корупції. Інтегровані експертні індекси, їхні найпоширеніші показники, що використовуються у контексті корупції, як їх використовувати, на що звернути увагу та чого уникати. Як обрана концепція та аспекти вивчення впливають на систему вимірювання, яка обирається. Використання різних видів опитувань щодо вимірювання корупції. Оцінка за об'єктивними показниками, які використовують для вимірювання корупції, щоб відстежити зміни в антикорупційних політиках.

Завдання на СРС Інтегровані експертні індекси, їхні найпоширеніші показники, що використовуються у контексті корупції, як їх використовувати, на що звернути увагу та чого уникати.

Література: Осн: 1, 2, 3, 4, 5; дод.: 11, 12, 15, 16

Лекція 13. Аналіз соціальних даних: основи OSINT

OSINT (Open Source Intelligence). Використання OSINT та соціальних даних (social data). Ключові етапи OSINT-дослідження. Пошук у соціальних мережах (SOCMINT). Основні інструменти та методи. Ризики та цифрова гігієна аналітика.

Завдання на СРС: Знайти документи організації, які випадково потрапили в мережу.

Література: Осн: 1, 2, 3, 4, 5; дод.: 11, 12, 15, 16

Лекція 14. Аналітика тексту та NLP для аналізу дискурсу, тематики та позиціонування.

Обробка природної мови (Natural Language Processing – NLP). Основні напрямки застосування NLP в соціології. Аналіз тональності (sentiment analysis): Визначення позитивних, негативних або

нейтральних настроїв у текстах (наприклад, у твітах про соціальні явища). Тематичне моделювання (topic modeling): Виявлення прихованих тем в масивах текстів (інтерв'ю, форуми, коментарі). Аналіз частоти слів, словосполучень (частотний аналіз): Для виявлення ключових понять і соціальних «знаків часу». Аналіз соціальних наративів і дискурсу: Вивчення мовних конструкцій, які відтворюють ієрархії, норми, владу. Аналіз мережевого поширення меседжів: Як ідеї, гасла, хештеги поширюються та резонують у соціальних мережах.

Завдання на СРС: Які типи текстових даних можуть бути джерелом соціологічної інформації? – У чому переваги таких джерел у порівнянні з анкетуванням або інтерв'ю? Чи може NLP замінити класичні методи соціологічного дослідження? – У яких випадках поєднання обох підходів є доцільним?

Література: Осн: 1, 2, 3, 4, 5; дод.: 11, 12, 15, 16

Лекційне заняття 15. Модульна контрольна робота

Семінарські (практичні) заняття

Використовуються дидактичні методи, спостереження і порівняння, узагальнення і абстрагування, аналогія, індукція, дедукція, аналіз і синтез, аналітико-синтетичний, абстрактно-дедуктивний, конкретно-індуктивний, пояснювально-ілюстративний, репродуктивний, частково-пошуковий, дослідницький.

На заняттях використовуються мультимедійне обладнання, комп'ютер. При дистанційному навчанні використовуються сервіси відеоконференцій Zoom та/або Google Meet, освітній вебсервіс Google Classroom на платформі «Сікорський», месенджери для комунікації зі студентами, університетське програмне забезпечення інформаційно-комунікаційної системи «Електронний кампус».

Семінарське заняття 1. Суспільство знань: технології та знання.

1. Суспільство знань як етап розвитку цивілізації.
2. Еволюція: від індустріального до суспільства знань.
3. Роль технологій у суспільстві знань.
4. Інформація та знання
5. Виклики та загрози нового суспільства.

Завдання на СРС: Як штучний інтелект змінює цінність людської праці в суспільстві знань?

Література: Осн: 1, 2, 3, 4, 5; дод.: 1, 2, 5, 9, 14

Семінарське заняття 2. Соціальні мережі та big data: як ШІ змінює цифрову соціологію

1. Теоретико-методологічні основи дослідження ШІ
2. ШІ-інструменти аналізу великих даних
3. Соціальні феномени в епоху алгоритмів
4. Етика та виклики цифрової соціології

Завдання на СРС: Яке місце займає Big Data в сучасному соціальному аналізі? У чому переваги та обмеження «великих даних» у вивченні суспільства? У чому полягає проблема репрезентативності даних із соціальних мереж? Які основні ризики для безпеки людини виникають в умовах глобальної цифровізації?

Література: Осн: 1, 2, 3, 4, 5; дод.: 1, 2, 5, 9, 14

Семінарське заняття 3. Соціологічні дослідження в цифрову добу: кількісна методологія.

1. Класифікація кількісних методів збирання соціологічної інформації.
2. Кількісні методи збору соціологічної інформації та їх характеристика.
3. Кількісні методи в соціології: їх переваги та обмеження.
4. Кількісні методи в соціології та сфери їх застосування.

Завдання на СРС: Які методи соціологічних досліджень соціологія запозичила з природничих наук? Назвіть і опишіть їх.

Література: Осн: 1, 2, 3, 4, 5; дод.: 1, 2, 5, 9, 14

Семінарське заняття 4. Соціологічні дослідження в цифрову добу: якісна методологія.

1. Класифікація якісних методів збирання соціологічної інформації.
2. Якісні методи збору соціологічної інформації та їх характеристика.
3. Якісні методи в соціології: їх переваги та обмеження.
4. Якісні методи в соціології та сфери їх застосування.

Завдання на СРС: Назвіть якісні методи соціологічного дослідження. Коли і в яких випадках використовуються якісні методи соціологічного дослідження?

Література: Осн:1, 2, 3, 4, 5; дод.: 1, 2, 5, 9, 14

Семінарське заняття 5. Програма соціологічного дослідження, як науковий документ.

1. Програма соціологічного дослідження: сутність, функції.
2. Головні типи соціологічного дослідження.
3. Специфіка побудови програми залежно від типу соціологічного дослідження.
4. Головні розділи програми.

Завдання на СРС: Які основні типи емпіричного дослідження. У чому полягає їх специфіка? Які методологічні та методичні функції виконують ескіз та програма соціологічного дослідження? Намалюйте у вигляді схеми структуру програми соціологічного дослідження.

Література: Осн:1, 2, 3, 4, 5; дод.: 2, 9, 14, 22

Семінарське заняття 6. Програма соціологічного дослідження теоретико-методологічний розділ.

1. Проблемна ситуація та проблема.
2. Предмет та б'єкт дослідження. Об'єкт вимірювання та вимірювання об'єкта.
3. Цілі та завдання дослідження.
4. Гіпотези: логічна структура, принципи побудови.
5. Інтерпретація та операціоналізація головних понять.

Завдання на СРС: Визначити основні характеристики виробничої проблеми.

Література: Осн:1, 2, 3, 4, 5; дод.: 2, 9, 14, 22

Семінарське заняття 7. Програма соціологічного дослідження: процедурно-методичний розділ

1. Взаємозв'язок мети дослідження та методів.
2. Визначення етапів роботи, графіків та відповідальних осіб.
3. Схема обробки та аналізу даних. Обґрунтування вибірки.
4. Інструментарій дослідження (методичний інструмент).

Завдання на СРС: Розробка робочого плану дослідження з обраної тематики.

Література: Осн:1, 2, 3, 4, 5; дод.: 2, 9, 14, 22

Семінарське заняття 8. Використання штучного інтелекту при підготовці соціальних програм та проєктів

1. Питання для теоретичного обговорення
2. Практичне застосування ШІ в соціальному проєктуванні
3. Критичні виклики та ризики

Завдання на СРС: Згенеруйте попередню структуру програми дослідження за допомогою ChatGPT або Elicit.org – оберіть тему, сформулюйте мету, завдання, гіпотези, метод, інструменти.

Література: Осн:1, 2, 3, 4, 5; дод.: 11, 12, 15, 16

Семінарське заняття 9. Інструментарій соціологічного дослідження

1. Логічна і організаційна структура опитувальника.
2. Соціологічна анкета: класифікація питань анкети.
3. Інструментарій якісного соціологічного дослідження/

Завдання на СРС: В чому полягає вимога однозначності запитань анкети? Коротко охарактеризуйте основні помилки формулювань. У чому полягає значення запитань-фільтрів? Назвіть переваги та недоліки відкритих запитань.

Література: Осн:1, 2, 3, 4, 5; дод.: 2, 5, 14, 21

Семінарське заняття 10. Вимірювання в соціальних дослідженнях

1. Вимірювання в соціології: особливості застосування.
2. Надійність вимірювання.
3. Типи шкал та їх характеристика.
4. Шкали Гуттмана та Терстоуна.

Література: Осн:1, 2, 3, 4, 5; дод.: 2, 5, 9, 14

Семінарське заняття 11. Вибірковий метод у соціологічних дослідженнях медіа

1. Вибіркове дослідження: поняття генеральної та вибіркової сукупності.
2. Репрезентативність вибірки та її вплив на результати дослідження.
3. Методи ймовірнісної (випадкової) вибірки
4. Методи не ймовірнісної (невипадкової) вибірки
5. Розрахунок обсягу вибірки.

Завдання на СРС: Дайте визначення поняттям «генеральна сукупність», «вибіркова сукупність», «репрезентативність». Яким чином співвідносяться поняття «надійність» та «валідність»? Що в першу чергу має враховувати автор проекту вибірки, визначаючи мінімальний обсяг вибіркової сукупності?

Література: Осн:1, 2, 3, 4, 5; дод.: 1, 2, 5, 16

Семінарське заняття 12. Соціологічні дослідження корупції: індекси та індикатори

1. Теоретико-методологічні основи дослідження корупції
2. Міжнародні та національні індекси корупції
3. Методологічні пастки та критичний аналіз даних
4. Практичне завдання (міні-кейс для роботи в групах)

Завдання на СРС Інтегровані експертні індекси, їхні найпоширеніші показники, що використовуються у контексті корупції, як їх використовувати, на що звернути увагу та чого уникати.

Література: Осн:1, 2, 3, 4, 5; дод.: 11, 12, 15, 16

Семінарське заняття 13. Аналіз соціальних даних: основи OSINT

1. Теоретико-методологічні основи OSINT у соціології
2. Інструменти та об'єкти OSINT-аналізу в соціальній сфері
3. Верифікація інформації та боротьба з дезінформацією
4. Етичні та правові дилеми OSINT-досліджень
5. Практичне завдання

Завдання на СРС: Знайти документи організації, які випадково потрапили в мережу.

Література: Осн:1, 2, 3, 4, 5; дод.: 11, 12, 15, 16

Семінарське заняття 14-15. Побудова інтегрованого NLP-конвеєра (Pipeline), що поєднує аналіз дискурсу, тематичне моделювання та аналіз позиції (Stance Analysis).

Частина 1 (Заняття 14): Архітектура, Компоненти та Попередній аналіз

1. Теоретико-методологічний фундамент конвеєра
 2. Компонент А: Аналіз дискурсу (Discourse Analysis)
 3. Компонент Б: Тематичне моделювання (Topic Modeling)
- Частина 2 (Заняття 15): Інтеграція, Аналіз позицій та Проектування
4. Компонент В: Аналіз позиції (Stance Analysis)
 5. Побудова та інтеграція конвеєра (Data Flow)
 6. Соціологічна інтерпретація та етика автоматизованого аналізу
 7. Практичне архітектурне завдання (Кейс-стаді для роботи в групах)

Завдання на СРС: Які типи текстових даних можуть бути джерелом соціологічної інформації? – У чому переваги таких джерел у порівнянні з анкетуванням або інтерв'ю? Чи може NLP замінити класичні методи соціологічного дослідження? – У яких випадках поєднання обох підходів є доцільним?

Література: Осн:1, 2, 3, 4, 5; дод.: 11, 12, 15, 16

6. Самостійна робота студента

Самостійна робота здобувача включає:

підготовка до аудиторних занять – 46 год;

підготовка РГР – 10 год;

підготовка до модульної контрольної роботи – 4 год;

підготовка до екзамену – 30 год.

Загалом – 90 год.

Питання для самостійної роботи для студентів прописані для кожного лекційного та практичного завдання.

Під час планування індивідуального завдання з певного ОК необхідно забезпечити баланс часу СРС відповідної освітньої компоненти. Підґрунтям цього розрахунку є орієнтовні норми часу на виконання здобувачами вищої освіти окремих робіт:

Вид роботи	Підготовка до одного аудиторного академічного часу					Підготовка та складання		Виконання	
	Лекції	Практичні	Семінарські	Лабораторні	МКР* (денна)	Залік	Екзамен	ІСЗ (денна)	ДКР (заочна)
Норма часу (год.)	0,3-0,5	0,5-1	1,5-2	1-1,5	2	6	30	10-15	10-20

Політика та контроль

7. Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Відвідуваність і виконання завдань

Для студентів, які бажають продемонструвати відмінні результати навчання, необхідним є активна робота на лекційних заняттях, однак відпрацьовувати пропущені лекції не потрібно.

Від студентів буде вимагатись активна участь на практичних заняттях. Рейтинг студента значною мірою формуватиметься за результатами його роботи на практичних (семінарських) заняттях. Кожне пропущене практичне заняття (незалежно від причин пропуску) знижує підсумковий рейтинг студента з дисципліни.

Студенти, які пропустили семінарські заняття, можуть не допустити зниження підсумкового рейтингу, своєчасно (протягом семестру) опрацювавши відповідні теми і виконавши завдання, передбачені для пропущених занять. Не треба чекати наближення заліково-екзаменаційної сесії для відповідного спілкування з викладачем. Це слід робити як тільки студент буде готовий продемонструвати свої знання і навички з пропущених тем занять.

Теми і завдання для практичних занять передбачені Силабусом, доступні з особистого кабінету студента в системі «Moodle».

На лекціях та практичних заняттях допускається використання ноутбуків, смартфонів, але лише для цілей, зумовлених темою заняття і відповідним тематичним завданням.

Студент на практичному занятті може використовувати підготовлені ним письмові нотатки з питань теми заняття (або передбачених завданням), однак висловлення позиції, читаючи з аркуша паперу знижує якість відповіді та оцінку.

Неформальна освіта

За бажанням здобувача, в умовах, що не сприяють регулярному відвідуванню занять, допускається вивчення окремих змістовних частин дисципліни в асинхронному режимі, зокрема через опанування дистанційних курсів та інших форм неформального навчання. Для врахування в рейтинговій системі оцінювання балів за такі курси, вони мають змістовно відповідати певним темам силабусу, а їх проходження узгоджене з викладачем дисципліни. На підтвердження проходження неформального навчання студент має надати відповідний документ (сертифікат) із зазначенням назви курсів та їх обсягу в годинах. Визнання результатів неформальної освіти відбувається у порядку визначеному у відповідному Положенні КПП ім. Ігоря Сікорського: <https://osvita.kpi.ua/node/179>.

Зокрема, рекомендується навчання на онлайн курсі «Соціологія та соціальні дослідження: що, як, навіщо?» Курс розміщено на освітній платформі Prometheus за посиланням: https://apps.prometheus.org.ua/learning/course/course-v1:IRF+SOC101+2015_T1/home.

Політика університету

Академічна доброчесність

Політика та принципи академічної доброчесності визначені у розділі 3 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

(інша необхідна інформація стосовно академічної доброчесності)

Норми етичної поведінки

Норми етичної поведінки студентів і працівників визначені у розділі 2 Кодексу честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://kpi.ua/code>.

Політика використання штучного інтелекту

Політика використання штучного інтелекту та її принципи регламентуються наказом «Політика використання штучного інтелекту для академічної діяльності в КПІ ім. Ігоря Сікорського». Детальніше: <https://osvita.kpi.ua/node/1225>.

8. Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Рейтинг студента складається з балів, які він отримує за:

- 1) відповіді на семінарських заняттях;
- 2) РГР;
- 3) модульна контрольна робота;
- 4) екзамен

1. Відповіді на семінарських заняттях.

Ваговий бал – 2 бали при відповіді на одне питання. Максимальна кількість балів на всіх семінарських заняттях дорівнює $G_{\text{сем}} = 2 \text{ бали} \cdot 15 = 30 \text{ балів}$.

При відповіді на кожне питання студент отримує:

- повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації) якщо при відповіді студент демонструє глибоке знання матеріалу, логічно і послідовно його викладає, дає обґрунтовані висновки, вільно оперує конкретними даними, з легкістю і переконливо відповідає на поставлені питання – 2 бали;
- достатньо повна, з незначними неточностями або неповна відповідь (але не менше 60% потрібної інформації) відповідає на більшість з поставлених питань – 1 бал;
- «незадовільно», відсутня робота на семінарі – 0 балів.

2. РГР, РР, ГР

Ваговий бал – 10.

Критерії оцінювання:

- «відмінно», тема розкрита повною мірою (не менше 90% потрібної інформації), робота написана самостійно, відповідає встановленим вимогам та здана вчасно – 9-10 балів;
- «добре», тема розкрита не досить повно (не менше 75% потрібної інформації), наявні незначні відхилення від встановлених вимог, здана вчасно – 7-8 балів;
- «задовільно», тема розкрита погано та/або наявні суттєві відхилення від встановлених вимог та/або робота здана із суттєвою затримкою – 6 балів;
- «незадовільно», робота не відповідає вимогам на 6 балів – 0 балів.

3. Модульна контрольна робота

Ваговий бал – 10.

Критерії оцінювання:

- «відмінно», повна відповідь (не менше 90% потрібної інформації) на всі питання модульної контрольної роботи; студент вільно орієнтується в поданому матеріалі – 9-10 балів;
- «добре», студент надав відповіді на 75% питань модульної контрольної роботи; відповіді на всі питання контрольної потребують уточнень – 7-8 балів;
- «задовільно», студент надав відповіді на 60% питань модульної контрольної роботи; відповіді потребують суттєвих уточнень, недостатнє володіння матеріалом – 6 балів;
- «незадовільно», відповідь не відповідає вимогам на 6 балів, студент не орієнтується в матеріалі, вкрай обмежена відповідь – 0 балів.

4. Екзамен.

Ваговий бал – 50.

Екзамен передбачає усні відповіді на питання, перелік яких наведений у додатку 2.

Критерії оцінювання:

- 40-50 балів – студент відповідає на майже всі питання екзамену, демонструє глибоке знання матеріалу, логічно і послідовно його викладає, дає обґрунтовані висновки, вільно оперує конкретними даними, висловлює власну позицію з дискусійних питань, демонструє ознаки теоретичного мислення та соціологічної уяви;
- 30-39 балів – студент відповідає на більшість питань екзамену, демонструє хороший рівень знання матеріалу;
- 20-29 балів – студент відповідає на приблизно половину питань екзамену, демонструє доволі поверхневі знання;
- 0-19 балів – студент відповідає лише на окремі питання екзамену, не має власної позиції, допускає суттєві неточності.

Заохочувальні бали (не більше 10 балів за усі види робіт):

- за науково-дослідницьку діяльність (участь у конференціях, «Днях науки ФСП», конкурсах студентських робіт, публікації);
- участь у факультетських олімпіадах з навчальної дисципліни та всеукраїнських олімпіадах.

Умови позитивної проміжної атестації:

Для отримання «зараховано» з першої проміжної атестації студент повинен мати не менше ніж 12 балів, для отримання «зараховано» з другої проміжної атестації студент повинен мати не менше ніж 24 бали.

Умови допуску до екзамену:

Умовою допуску студента до екзамену є отримання попередньої рейтингової оцінки не менше як 24 бали.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

<i>Рейтингова оцінка здобувача (бали)</i>	<i>Університетська шкала оцінок рівня здобутих компетентностей (результатів навчання)</i>
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре
84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно

Можливі відмітки у відомості семестрового контролю:

Не допущено	Невиконання умов допуску до семестрового контролю
----------------	---

Усунено	Порушення принципів академічної доброчесності або морально-етичних норм поведінки
Не з'явився	Здобувач, був допущений, але не з'явився на екзамен

Перегляд рейтингової системи оцінювання впродовж семестру

Перегляд РСО може здійснюватися за вмотивованою заявою здобувача, що вивчає ОК, органу студентського самоврядування або профспілкового комітету студентів, поданою на ім'я завідувача забезпечуючої кафедри. Процедура перегляду визначена у розділі 7 Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського https://osvita.kpi.ua/sites/default/files/downloads/Pologennia_RSO_2025.pdf

9. Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

Рекомендації студентам

В рамках навчальної дисципліни «Соціальні дослідження у цифрову добу: новітні підходи» проводять лекційні і семінарські заняття відповідно. Лекції проводяться з використанням презентацій про основні терміни, поняття, теорії, з урахуванням тематики занять. В рамках курсу передбачено ознайомлення з першоджерелами та їх обговорення на семінарських заняттях. Також в рамках курсу передбачено набуття практичних навичок, а саме підготовку програми соціологічного дослідження, інструментарію (анкети), формування та розрахунок вибірки.

Семінарське заняття передбачає підготовку виступів студентами за визначеними питаннями, участь в дискусії, висловлення власної думки тощо. Критеріями оцінювання виконання завдань семінарського заняття є: логічна послідовність відповіді; повнота розкриття кожного питання; аналітичність міркувань у відповіді; посилання на джерела; обґрунтованість особистих висновків.

Готуючись до семінарського заняття студент має опрацювати лекційний матеріал певної теми, ознайомитись з додатковими джерелами, статтями в періодичних виданнях. На семінарському занятті навіть добре підготовлений студент не повинен залишатись пасивним спостерігачем, активно включатись у обговорення питання. Якщо студент не ознайомився з навчальним матеріалом, йому варто уважніше слухати виступаючих, і завдяки отриманій інформації намагатись компенсувати недоліки підготовки до заняття. Не слід відмовлятися від відповіді на питання викладача. Навіть якщо студент не знає відповіді, доцільно спробувати відповісти, висловити свою думку, виходячи з власних знань, досвіду, логіки запитання тощо. Відповідальне ставлення до підготовки на кожне семінарське заняття дає змогу розібратися в тих питаннях які розглядаються в рамках дисципліни «Соціальні дослідження у цифрову добу: новітні підходи».

Позааудиторні заняття

Можлива участь студентів у неформальному гуртку для соціологів.

Дистанційне навчання

Можливе синхронне дистанційне навчання з використанням платформ для відео-конференцій та освітньої платформи для дистанційного навчання в університеті.

Інклюзивне навчання

Допускається

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус) «Соціальні дослідження у цифрову добу: новітні підходи»

Складено доцентом, кандидатом філософських наук, доцентом, Пиголенко Ігор Вікторович

Ухвалено кафедрою соціології (протокол № 16 від 23.06.2026)

Погоджено Методичною комісією факультету соціології і права (протокол № 7 від 30.06.2026)

Питання до РГР

**Підготувати розрахунок репрезентативної вибіркової сукупності
для опитування населення _____ області***

I. Описова характеристика _____ області

- 1.1. Характеристика адміністративно-територіального устрою області
- 1.2. Демографічні особливості регіону
- 1.3. Національний склад _____ області
- 1.4. Мовна ситуація _____ області
- 1.5. Соціально-трудова структура
- 1.6. Соціально-професійна структура
- 1.7. Економічна характеристика області

II. Статистичні дані для розрахунку репрезентативної вибіркової сукупності для опитування населення _____ області.

III. Розрахунок вибіркової сукупності для опитування населення _____ області

- 3.1. Розрахунок вибіркової сукупності
- 3.2. Розрахунок вибіркової сукупності для районів
 - 3.2.1. Розрахунок частки кожного району у вибірковій сукупності
 - 3.2.2. Розрахунок кількості одиниць вибіркової сукупності для кожного району
- 3.3. Квотування вибірки для районів за віком та статтю (чол.)
- 3.4. Розрахунок частки сільського та міського населення у районах
 - 3.4.1 Квотування вибірки для районів за типом поселення (осіб у вибірці)
- 3.5. Квотування вибірки для міст у районах
- 3.6. Відбір районів для опитування та розробка маршруту
- 3.7. Розрахунок вартості опитування для одного маршруту (на прикладі I маршруту)

*** Область України обирає за бажання та погоджує з викладачем з метою уникнення дублювання**

Питання до МКР

1. Вторинна зайнятість студентської молоді в умовах кризового суспільства.
2. Європейська та національна ідентичності сучасної української молоді: можливості поєднання.
3. Міграція за межі України: масштаби, причини, наслідки та шляхи подолання.
4. Релігія для сучасної молоді: «мода» чи основа світосприйняття?
5. Рівень інтегрованості студентів-ВПО на новому місці навчання.
6. Соціальний капітал та економічний розвиток: імплікації для українського суспільства.
7. Актуальні питання діяльності старост в Україні
8. Внутрішньо переміщені особи в приймаючих громадах: особливості адаптації.
9. Трудова міграція української молоді: наміри та шляхи здійснення.
10. Трудові цінності сучасної молоді в Україні: від суспільства праці до суспільства без праці?

Питання до екзамену

1. Суспільство знань як етап розвитку цивілізації.
2. Еволюція: від індустріального до суспільства знань.
3. Роль технологій у суспільстві знань.
4. Інформація та знання
5. Виклики та загрози нового суспільства.
6. Теоретико-методологічні основи дослідження ШІ
7. ШІ-інструменти аналізу великих даних
8. Соціальні феномени в епоху алгоритмів
9. Етика та виклики цифрової соціології
10. Класифікація кількісних методів збирання соціологічної інформації.
11. Кількісні методи збору соціологічної інформації та їх характеристика.
12. Кількісні методи в соціології: їх переваги та обмеження.
13. Кількісні методи в соціології та сфери їх застосування.
14. Класифікація якісних методів збирання соціологічної інформації.
15. Якісні методи збору соціологічної інформації та їх характеристика.
16. Якісні методи в соціології: їх переваги та обмеження.
17. Якісні методи в соціології та сфери їх застосування.
18. Програма соціологічного дослідження: сутність, функції.
19. Головні типи соціологічного дослідження.
20. Специфіка побудови програми залежно від типу соціологічного дослідження.
21. Головні розділи програми.
22. Проблемна ситуація та проблема.
23. Предмет та б'єкт дослідження. Об'єкт вимірювання та вимірювання об'єкта.
24. Цілі та завдання дослідження.
25. Гіпотези: логічна структура, принципи побудови.
26. Інтерпретація та операціоналізація головних понять.
27. Взаємозв'язок мети дослідження та методів.
28. Визначення етапів роботи, графіків та відповідальних осіб.
29. Схема обробки та аналізу даних. Обґрунтування вибірки.
30. Інструментарій дослідження (методичний інструмент).
31. Питання для теоретичного обговорення
32. Практичне застосування ШІ в соціальному проєктуванні
33. Критичні виклики та ризики
34. Логічна і організаційна структура опитувальника.
35. Соціологічна анкета: класифікація питань анкети.
36. Інструментарій якісного соціологічного дослідження/
37. Вимірювання в соціології: особливості застосування.
38. Надійність вимірювання.
39. Типи шкал та їх характеристика.
40. Шкали Гуттмана та Терстоуна.
41. Вибіркове дослідження: поняття генеральної та вибіркової сукупності.
42. Репрезентативність вибірки та її вплив на результати дослідження.
43. Методи ймовірнісної (випадкової) вибірки
44. Методи не ймовірнісної (невипадкової) вибірки
45. Розрахунок обсягу вибірки.
46. Теоретико-методологічні основи дослідження корупції
47. Міжнародні та національні індекси корупції
48. Методологічні пастки та критичний аналіз даних
49. Теоретико-методологічні основи OSINT у соціології
50. Інструменти та об'єкти OSINT-аналізу в соціальній сфері
51. Верифікація інформації та боротьба з дезінформацією
52. Етичні та правові дилеми OSINT-досліджень